

TILSYNS- RAPPORT

2023

Universitetet i Oslo

Periodisk tilsyn med systematisk kvalitetsarbeid

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er
sertifisert
som miljøfyrtårn

Institusjon	Universitetet i Oslo
Sakkyndige	Staffan Edén, Anne Marie Frøseth, Trine Karlsen og Marie Nørvåg
Dato for vedtak	20. april 2023
NOKUTs saksnummer	21/10240

Forord

NOKUT fører tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og skal bidra til kvalitetsutvikling ved institusjonene. Dette gjør vi blant annet gjennom å føre tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Alle norske universiteter og høyskoler er pålagt å ha dokumenterte interne systemer for kvalitetssikring av utdanningen. Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn med en institusjons systematiske kvalitetsarbeid.

Tilsynsrapporten med den sakkyndige komiteens innstilling var grunnlaget for behandlingen i NOKUTs styre 20. april 2023, hvor følgende vedtak ble fattet:

Det systematiske kvalitetsarbeidet ved Universitetet i Oslo er tilfredsstillende: Alle krav i universitets- og høyskoleloven §§ 1-6 og 4-3 (5), studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriften § 4-1 er oppfylt.

Den sakkyndige komiteen hadde følgende sammensetning:

- Staffan Edén, professor emeritus, Avdeling for indremedisin og klinisk ernæring ved Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet (komitéleder)
- Trine Karlsen, professor, Fakultet for sykepleie og helsevitenskap, Nord universitet
- Anne Marie Frøseth, professor, Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen
- Marie Nørvåg, student, master i statsvitenskap og ledelse, Universitetet i Agder

Den sakkyndige komiteen har vurdert det systematiske kvalitetsarbeidet ved Universitetet i Oslo basert på skriftlig dokumentasjon fra institusjonen og besøk ved institusjonen 29. – 30. november og 1. desember 2023. Komiteen leverte sin innstilling 27. februar 2023. Seniorrådgiver Aslaug Louise Slette, seniorrådgiver Marie Christine Boilard og seniorrådgiver Birgitte Ulvevadet vært NOKUTs saksansvarlig i tilsynet. NOKUT ønsker å takke den sakkyndige komiteen for vel utført arbeid. NOKUT vil også takke alle ansatte og studenter ved Universitetet i Oslo som har bidratt til komiteens arbeid gjennom å dokumentere kvalitetsarbeidet, delta i intervjuer og annet.

Oslo, 20. april 2023 Kristin Vinje

Abstract

Since 2003, Norwegian higher education institutions are subject to an external review of their quality assurance practices and quality work every six to eight years. The review is conducted by the Norwegian Agency for Quality Assurance in Education (NOKUT) in compliance with the European Standards and Guidelines 2015 (ESG) and based on the Act relating to universities and university colleges as well as the Ministerial Quality Assurance Regulations and NOKUT's Academic Supervision Regulations. A possible outcome of non-compliance with existing regulations can lead to limitations in the institution's accreditation rights.

The reviews are carried out by expert committees appointed by NOKUT and are based upon comprehensive documentation submitted by the respective institutions on the strategy, setup and implementation of their internal quality assurance systems and systematic quality work. An examination of the documentation is followed by an on-campus site visit, where institutional key actors, such as leadership, relevant faculty members, administrative staff and students are interviewed.

In 2022, the University of Oslo (UiO) was reviewed by NOKUT for the third time, together with the University of Bergen, Norwegian University of Science and Technology and the Arctic University of Tromsø. In this round of institutional reviews, NOKUT initiated measures to modify its review methodology in close cooperation with the institutions. Among the key changes were less and more tailored documentation on institutional quality assurance and quality work, more focus on selected enhancement themes, and measures to improve the exchange of shared experience between the institutions, before and after the reviews have been conducted. The experiences from these introduced measures will feed into NOKUT's future review methodology.

The expert committee decided that UiO's quality assurance system complies with all the legal requirements as stipulated in the Norwegian regulations on higher education and quality assurance. The committee concluded that the institution's overall strategy is reflected in both their internal quality assurance system and in their systematic quality work. Furthermore, the committee commends the institution on increasing student participation in their systematic quality work. Even though UiO has routines for controlling the quality of its study programmes systematically, the expert committee recommends clarifying how this will also be ensured in the future, including control measures for its academic environment. Moreover, the expert committee recommends UiO to document more clearly follow-up measures in their quality work and reflect upon how their quality system can ensure increased information flow between the different organizational levels.

Innhold

1 Om tilsynet ved Universitetet i Oslo (UiO)	6
2 Om UiO og organiseringen av kvalitetsarbeidet	7
2.1 Om Universitetet i Oslo	7
2.2 Organisering av kvalitetsarbeidet	8
3 Vurderinger og konklusjoner for de enkelte kravene	13
3.1 Universitets- og høyskoleloven	13
3.2 Studiekvalitetsforskriften	17
3.3 Studietilsynsforskriften	20
4 Komiteens samlede konklusjon	37
5 Vedlegg til komiteens innstilling	38
6 Uttalelse til innstillingen	43

1 Om tilsynet ved Universitetet i Oslo (UiO)

Universitetet i Oslo (UiO) ble 6. mai 2022 bedt om å sende inn dokumentasjon på hvordan kvalitetsarbeidet oppfyller gjeldende krav i loven og forskriftene. I tillegg til dokumentasjon på kvalitetsarbeidet på institusjonsnivå ba NOKUT UiO om å sende inn dokumentasjon på kvalitetsarbeidet ved følgende studietilbud:

- ph.d. i medisin og helsefag (180 studiepoeng), Det medisinske fakultet
- master i spesialpedagogikk (120 studiepoeng), Det utdanningsvitenskapelige fakultet
- master i informatikk: informasjonssikkerhet (120 studiepoeng), Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
- profesjonsstudium i teologi (360 studiepoeng), Det teologiske fakultet
- bachelor i kriminologi (180 studiepoeng), Det juridiske fakultet
- bachelor i offentlig administrasjon og ledelse (180 studiepoeng), Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- bachelor i tannpleie (180 studiepoeng), Det odontologiske fakultet
- kunsthistorie og visuelle studier (60 studiepoeng), Det humanistiske fakultet

UiO sendte inn dokumentasjon 14. september 2022, og institusjonen sendte inn tilleggsdokumentasjon i to omganger, 27. oktober og 13. desember.

NOKUT gjennomførte institusjonsbesøk ved UiO 29. november–1. desember 2022, og den sakkyndige komiteen intervjuet da representanter for UiOs øverste ledelse, studenter, undervisere og programledere fra de utvalgte studietilbudene, studenttillitsvalgte, utdanningskomiteen og læringsmiljøutvalget, studenter fra programrådene til noen av de utvalgte studietilbudene, teknisk-administrativt ansatte tilknyttet kvalitetsarbeidet, ph.d.-kandidater og ph.d.-tillitsvalgte, ansatte tilknyttet det utvalgte ph.d.-programmet og forskningskomiteen, dekaner, prodekaner og instituttledere, ansatte og studenter fra LINK – Senter for læring og utdanning, representanter fra to av universitetets sentre for fremragende utdanning samt interne og eksterne medlemmer fra fakultetsstyrene og fra universitetsstyret.

Vurderingene i innstillingen er basert på dokumentasjon som er mottatt fra institusjonen, og intervjuer under institusjonsbesøket. Oversikt over den skriftlige dokumentasjonen er tilgjengelig i elnnsyn – offentlig elektronisk postjournal.

I denne tilsynsrunden innførte NOKUT enkelte metodiske justeringer som hadde til hensikt å gjøre tilsynene mer skreddersydd for institusjonene. En av tilpasningene var å legge større vekt på utviklingsdialoger tilpasset hver enkelt institusjon under institusjonsbesøkene.

De respektive sakkyndigkomiteene valgte ulike tilnærminger for å diskutere utviklingsrelaterte spørsmål med institusjonene. Kapittel 5 er derfor utvidet med en oppsummering av utviklingsdialogene som fant sted mellom komiteene og institusjonene under institusjonsbesøkene.

2 Om UiO og organiseringen av kvalitetsarbeidet

2.1 Om Universitetet i Oslo

Universitetet i Oslo ble etablert i 1811 og er Norges eldste universitet. UiO skriver selv at universitetets sterke posisjon er et resultat av målrettet og systematisk arbeid gjennom mange år. Universitetet skal bygge videre på faglige kvaliteter, kollegiale verdier og organisatoriske styrker og være et åpent og inkluderende fellesskap for studenter og ansatte.

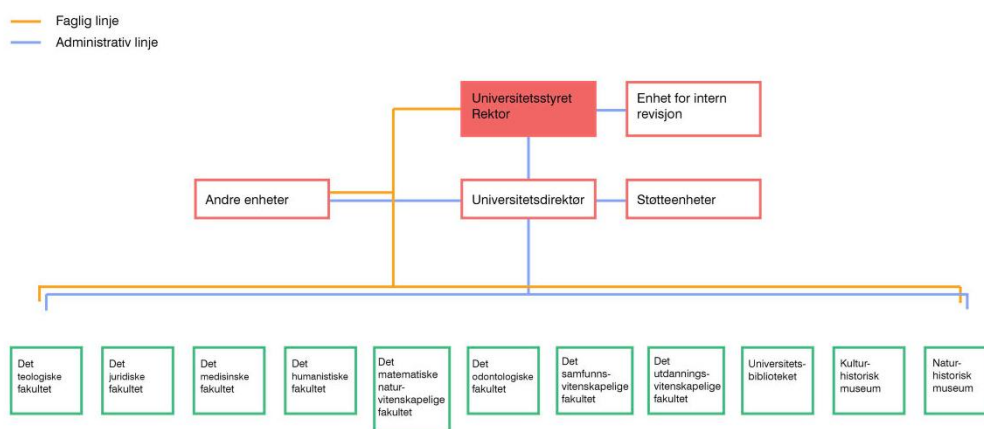
Hovedstrukturen i UiOs studietilbud består av treårige bachelorprogram, halvannet- og toårige masterprogram og treårige ph.d.-program. I tillegg finnes det fem- og seksårige master- og profesjonsprogram, årsheter og videreutdanninger. UiO har også et mindre antall flerfaglige og tverrfaglige tilbud.

I 2022 tilbød UiO 200 studietilbud. Av disse er 18,5 prosent årsheter på bachelor- og masternivå, 25 prosent er bachelorprogram, 44,5 prosent er halvannet- eller toårige masterprogram, 4,5 prosent er fem- og seksårige program, 4 prosent er ph.d.-program, og 3,5 prosent er øvrige studietilbud. Om lag 35 prosent av studietilbudene tilbys på engelsk, i hovedsak masterprogram. I løpet av 2022 tilbys til sammen 2 955 emner, og over halvparten av disse kan også tilbys på engelsk.

I 2021 hadde UiO 6 968 ansatte (i hele årsverk), hvorav 4 054 var vitenskapelig, 962 støttestillinger for undervisning, forskning og formidling og 1 952 var teknisk-administrative. Samme år var det registrert totalt 25 960 studenter på bachelor- og masternivå.

Universitetet ledes av rektor, prorektor, universitetsdirektør, assisterende universitetsdirektør og tre viserektorer (viserektor for forskning og innovasjon, viserektor for klima, miljø og tverrfaglighet og viserektor for utdanning). Styret er det øverste organet ved universitetet. Styret har elleve medlemmer og består av styreleder, tre medlemmer valgt blant ansatte i undervisnings- og forskerstillinger, ett medlem valgt blant de teknisk og administrativt ansatte, to medlemmer valgt blant studentene og fire eksterne medlemmer. Rektor er styrets leder.

UiO er lokalisert i Oslo og har åtte fakultet og to museer: Det teologiske fakultet (TF), Det juridiske fakultet (JUS), Det medisinske fakultet (MED), Det humanistiske fakultet (HF), Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN), Det odontologiske fakultet (OD), Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV), Det utdanningsvitenskapelige fakultet (UV), Kulturhistorisk museum og Naturhistorisk museum.

Figur 1: Organisasjonskart for UiO per januar 2023 (Kilde: UiO)

UiO og NOKUT

Som universitet har UiO fullmakter til å akkreditere alle sine studietilbud selv. Akkreditering av studietilbud på egne fullmakter må tilfredsstille lovfestede krav og kravene til akkrediterte studietilbud i forskriftene fra Kunnskapsdepartementet og NOKUT.

NOKUT har tidligere gjennomført evalueringer av systemet for kvalitetssikring ved UiO. Systemet ble godkjent av NOKUT første gang i 2007 og andre gang i 2014.

2.2 Organisering av kvalitetsarbeidet

Kvalitetssystemet til UiO ble første gang vedtatt i 2004, og det ble sist oppdatert i desember 2020. Systemet består av en felles systembeskrivelse og utdypende rutinebeskrivelser ved de enkelte fakulteter, institutter og støtteenheter, som skal gi rom for lokal tilpassing. Kvalitetssystemet ved UiO tilfører ikke egne strategiske mål, men bygger på de strategiske dokumentene som allerede eksisterer i organisasjonen. UiO har valgt ikke å definere eksplisitte kvalitetsområder i den felles systembeskrivelsen, men benytter seg av noen overordnede prinsipper.

Kunnskapsgrunnlag for kvalitetsarbeidet

Det er en grunnleggende målsetning at kvalitetsarbeidet ved UiO skal ta utgangspunkt i oppdatert faglig og utdanningsfaglig kunnskap. Kvalitetssystemet skal bidra til et bredt kunnskapsgrunnlag der både kvalitativ og kvantitativ informasjon og forsknings- og utviklingsaktiviteter inngår. Systemet skal legge til rette for at studenter og ph.d.-kandidater, undervisere og andre aktører kan gi innspill. Kunnskapsgrunnlaget skal gi undervisere, studenter og ph.d.-kandidater informasjon, analyser og data for utvikling og læring og gi ledere på alle nivåer et grunnlag for beslutninger. Oppfølgingen av resultater

fra kvalitetsarbeidet skjer ved utøvelse av lederansvaret, ved den kollegiale involveringen, i virksomhetsstyringen og i arbeidet med utdanningsporteføljen.

Emneevaluering

Emner skal evalueres ved hver gjennomføring. Formålet med evalueringen er å gi den emneansvarlige og studentene/ph.d.-kandidatene en mulighet for dialog og tilbakemelding underveis og å sikre løpende videreutvikling av emnet. Tidspunktet for evalueringen må tilpasses slik at løpende dialog og tilbakemelding er mulig.

Periodisk programevaluering

Periodisk programevaluering skal gjennomføres innenfor en seksårsperiode. Periodisk programevaluering omtales under studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) i denne rapporten.

Undersøkelser og analyser

Undersøkelser av utdanningskvalitet og læringsmiljø utgjør et viktig grunnlag for den jevnlige oppfølgingen av utdanningsvirksomheten. Undersøkelsene supplerer kunnskapsgrunnlaget fra program- og emnevalueringer og annet tilgjengelig materiale. Både universitets-, fakultets-, institutt- og programledelsen kan gjennomføre undersøkelser og analyser. UiO bruker statistikk- og rapportverktøyet Tableau, som har egne rapporter for utdanningsledere, programledere og emneansvarlige. Analyser av utdanningsdata foregår både i avdeling for studieadministrasjon, i Senter for læring og utdanning (LINK) og i seksjon for virksomhets- og økonomistyring samt på fakultets- og instituttnivå. Samarbeidet mellom de ulike aktørene i kvalitetsarbeidet er organisert både gjennom systemeierskapet til Tableau og andre støttesystemer – og som konkrete samarbeidsprosjekter. Resultatene fra undersøkelser og analyser følges først og fremst opp av den koordinerende enheten, men deles med andre enheter og fagmiljøer og inngår i den jevnlige videreutviklingen av utdanningsporteføljen.

Si fra-system for studenter og ph.d.-kandidater

Si fra-systemet omtales under universitets- og høyskoleloven § 4-3 (5) i denne rapporten.

Forsknings- og utviklingsaktiviteter

Forsknings- og utviklingsaktiviteter utgjør et sentralt element i UiOs systematiske arbeid med kvalitet. Tre typer aktiviteter er her sentrale:

- Utviklingsprosjekter som bygger bro mellom den universitetspedagogiske kompetansen som vitenskapelig ansatte må tilegne seg ved ansettelse, opprykk og merittering, og det lokale kvalitetsarbeidet.
- Analyseprosjekter som kopler og utnytter ulike kvantitative og kvalitative data som er knyttet til utdanningsvirksomheten ved UiO, og som har betydning for studentenes og ph.d.-kandidatenes læring og resultater.
- Forsknings- og innovasjonsprosjekter som tar sikte på å utvikle ny kunnskap om betingelsene og rammene for studenter og ph.d.-kandidaters læring og god utdanningsorganisering.

Aktivitetene i sentre for fremragende utdanning og andre eksternfinansierte satsinger inngår også i kvalitetsarbeidet. LINK har et særlig ansvar for å skape arenaer som stimulerer forsknings- og utviklingsaktivitetene, og for å identifisere og systematisere forskning om utdanning, undervisning og læring som har relevans for utviklingen av et bredt kunnskapsgrunnlag for kvalitetssystemet.

Videreutvikling av utdanningsvirksomheten

Lederansvaret

Universitets-, fakultets- og instituttledelsen skal systematisk følge opp og legge til rette for videreutvikling av utdanningsvirksomheten sin på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Dette skal omfatte både de enkelte utdanningstilbudene og utdanningsvirksomheten som helhet. Oppfølgingen skal legge til rette for at resultatene fra program- og emneevalueringer vurderes og følges opp. Det skal være årlige, bilaterale møter mellom universitetsledelsen og utdanningsledere på fakultetsnivå. Det skal være tilsvarende faste møtepunkter mellom utdanningsleder på fakultetsnivå og utdanningsledere på institutt og/eller programnivå. Resultatene av oppfølgingen skal dokumenteres gjennom referater, rapporter eller på andre måter. Det er særlig viktig å dokumentere avtaler om utviklingstiltak.

Kollegial involvering, utvikling av læringsmiljø og samarbeid på tvers

Oppfølgingsarbeidet i kvalitetssystemet skal legge opp til bred involvering i diskusjoner av oppnådde resultater, i veivalg og i fremtidige prioriteringer. Kjennetegn ved oppfølgingsarbeidet er at ansvarlige utdanningsledere legger til rette for kollegial involvering, og at studentene og ph.d.-kandidatene inkluderes systematisk i arbeidet gjennom sitt eget læringsmiljø. Det skal finnes møteplasser og arenaer der representanter for vitenskapelig ansatte, studenter/ph.d.-kandidater, administrasjon og ledelse i felleskap kan identifisere utfordringer og muligheter i oppfølgingsarbeidet og dele kunnskap og erfaringer.

Virksomhetsstyring

Virksomhetsstyringen gjennomføres i en årlig syklus, og hovedelementene i syklusen er utarbeidelse av UiOs årsplan, utarbeidelse av enhetenes årsplaner, fordeling og virksomhetsrapportering. Virksomhetsstyringen skal gi styret og ledelsen status for oppfølgingen av UiOs årsplan, gjennomføring av årets aktiviteter og den økonomiske situasjonen. Rapporten skal bidra til å gi innsikt i hvordan ressursene disponeres, og gi et beslutningsgrunnlag for fremtidige prioriteringer både sentralt og lokalt. Virksomhetsrapporteringen er basert på fakultetenes ledelsesvurderinger, oppdaterte prognoser og aktuelle analyser og kartlegginger. Resultatene fra evalueringene i kvalitetssystemet inngår ikke direkte i virksomhetsrapporteringen, men utgjør en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for rapporteringen.

Arbeidet med studieporteføljen

Arbeidet med studieporteføljen beskrives under studietilsynsforskriften § 4-1 (6) i denne rapporten.

Aktørenes ansvar og oppgaver

Universitetsledelsen har ansvar for den overordnede koordineringen av kvalitetsarbeidet og for å følge opp resultatene. Ledelsen har et særlig ansvar for å legge til rette for kvalitetsutvikling av utdanningsvirksomheten og for å være en drivkraft for det interne kvalitetsarbeidet og erfaringsutvekslingen. Det utøvende ansvaret er tradisjonelt delt mellom viserektor for utdanning og prorektor.

Utdanningsledere: En av de mest sentrale oppgavene for utdanningsledere på alle nivåer er systematisk å følge opp og legge til rette for videreutvikling av utdanningsvirksomheten på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Kjennetegn ved oppfølgingsarbeidet er at ansvarlige utdanningsledere legger til rette for kollegial involvering, og at studentene og ph.d.-kandidatene inkluderes systematisk i arbeidet gjennom sitt eget læringsmiljø. Følgende roller skal finnes:

- Utdanningsleder på fakultetsnivå (studiedekan, vise-/prodekan for undervisning/forskerutdanning) har ansvar for forvaltning, utvikling og koordinering av helheten i fakultetets programportefølje og er pådrivere for fakultetets kvalitetsarbeid.
- Utdanningsledere på instituttnivå (utdanningsleder, undervisningsleder, forskerutdanningsleder eller tilsvarende) har et overordnet og koordinerende ansvar for alle studietilbudene og emnene ved instituttet og er pådrivere for kvalitetsarbeidet.
- Programråd og programleder har ansvar for helhet og sammenheng i programmet, for at programmet blir kvalitetssikret og videreutviklet i tråd med kravene, for at forbedringsbehov blir vurdert, for at tiltak blir satt i gang og fulgt opp, og for at studentene/ph.d.-kandidatene får informasjon om evalueringsresultatene.
- Emneansvarlig har ansvar for at emnet blir kvalitetssikret og videreutviklet i tråd med kravene, for at forbedringsbehov blir vurdert, for at tiltak blir satt i gang og fulgt opp, og for at studentene/ph.d.-kandidatene får informasjon om evalueringsresultatene.

Studenter og ph.d.-kandidater er aktører i kvalitetsarbeidet ved å delta i evalueringer og være representert i UiOs kollegiale organer og ulike *ad hoc*-komiteer. Studentene deltar også gjennom studentdemokratiet og gjennom studentorganene på alle nivåer.

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for kvaliteten i UiOs utdanninger og vedtar universitetets strategiske plan. Styret utøver ansvaret gjennom å vedta årsplaner og budsjett og gjennom å følge opp UiOs aktiviteter og resultater gjennom virksomhetsrapportene og årsrapporten. Styret diskuterer og fatter vedtak i saker knyttet til fagtilbudet og utdanningsporteføljen og får i tillegg saker om andre aktuelle tema på utdanningsfeltet.

Fakultetsstyrene er fakultetenes øverste beslutningsorgan og har ansvar for å fastlegge overordnende mål, prioriteringer og strategier for fakultetenes utdanningsvirksomhet.

Styrets rolle og mandat er noe ulikt på tvers av fakultetene, men alle utøver ansvaret gjennom å behandle fakultetenes årsplaner og budsjett og å vedta strategiske planer som langtidsplaner for forskning og utdanning.

Utdanningskomiteen er et kollegialt organ som bidrar til utvikling av kvalitet i UiOs utdanninger og til at ambisjonene for utdanningsvirksomheten blir realisert. Komiteen er et forum for diskusjon av utdanningsstrategiske spørsmål og erfaringsutveksling mellom UiOs faglige ledelse, fakultetenes faglige ledelse og studentene. Komiteen er et rådgivende organ for UiOs ledelse.

Forskningskomiteen er et rådgivende organ for UiO. Formålet med komiteen er å bidra til å sikre kvalitet og bærekraft i UiOs forsknings- og innovasjonsvirksomhet. Komiteen skal være en arena for diskusjon og erfaringsutveksling mellom UiOs faglige ledelse og faglig ledelse ved fakulteter, museer og satsinger.

Læringsmiljøutvalget er et rådgivende organ der studenter møter universitetsledelsen. Læringsmiljøutvalget skal bidra til at bestemmelsene om læringsmiljø blir fulgt, og sikre studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet. Utvalget gir råd til universitetsledelsen i spørsmål som gjelder læringsmiljø.

LINK – Senter for læring og utdanning skal støtte og stimulere til utvikling av undervisnings- og læringsprosesser ved UiO. LINK er en møteplass for diskusjoner om utdanningskvalitet og skal bidra til å spre god praksis og skape nettverk for læring på tvers av fag- og organisasjonsgrenser ved UiO.

Universitetsbiblioteket (UB) bidrar i kvalitetsarbeidet blant annet gjennom å tilby kurs for studenter om hvordan de skal finne frem i faglitteraturen. UB har etablert Akademisk skrivesenter og tilbyr også annen veiledning. I UBs lokaler kan studentene finne plass til å jobbe alene eller sammen i grupper.

Rådet for samarbeid med arbeidslivet (RSA) bidrar i kvalitetsarbeidet ved å være et forum for aktiv dialog og erfaringsutveksling mellom UiO og partene i arbeidslivet. Rådet har til formål å bidra til arbeidslivsrelevansen i UiOs studietilbud og er et rådgivende organ for utdanningskomiteen og ledelsen ved UiO. Rådet arbeider med utdanningene på bachelor- og masternivå.

3 Vurderinger og konklusjoner for de enkelte kravene

3.1 Universitets- og høyskoleloven

Kvalitetssikring

§ 1-6 Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring som skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring.

Vurdering

Kvalitetssystemet

Det interne kvalitetssystemet for utdanningsvirksomheten ved UiO består av en felles systembeskrivelse og utdypende rutinebeskrivelser ved de enkelte fakulteter, institutter og støtteenheter. Ifølge systembeskrivelsen skal kvalitetssystemet «gi rom for lokal tilpassing av kvalitetsarbeidet med utgangspunkt i faglige behov, enhetenes organisering og ulike utdanningsnivå». I tillegg til rutinebeskrivelser skal de lokale enhetene fastsette mandater/funksjonsbeskrivelser for utdanningslederroller og formelle organer for utdanningskvalitet. Både den felles systembeskrivelsen og lokale rutinebeskrivelser og mandater er skriftliggjort og stort sett tilgjengelig på UiO sine nettsider. Den felles systembeskrivelsen har tre hoveddeler:

- a) **Ansvar og involvering** bygger på ordinær styrings- og ledelsesstruktur, men fakultetene kan gjøre tilpasninger til sin organisering. Det som er beskrevet er universitetsstyret, universitetsledelsen, felles kollegiale organer og ordninger på fakultets- og instituttnivå.
- b) **Kunnskapsgrunnlag for kvalitetsarbeidet** består av emneevalueringer, periodiske programevalueringer, undersøkelser og analyser, Si fra-ordningen og forsknings- og utviklingsaktiviteter.
- c) **Videreutvikling av utdanningsvirksomheten** styres gjennom overordnede rammer som inkluderer lederansvar, kollegial involvering, utvikling av læringsmiljø og samarbeid på tvers, virksomhetsstyring og arbeid med utdanningsporteføljen.

Kvalitetssystemet til UiO ble første gang vedtatt i 2004, og det ble sist oppdatert i desember 2020. I saksframlegget til universitetsstyret i desember 2020 går det frem at det nye kvalitetssystemet skulle legge vekt på videreutvikling fremfor kontroll, og at kvalitetsarbeidet skulle knyttes tettere til UiOs strategi, faglig aktivitet og forskningsbasert kunnskap om læring og utdanning. Det ble lagt mer vekt på faglig forankring, og systemet ble forenklet ved at det ikke lenger var krav til fakultetsvise systembeskrivelser.

Komiteen vurderer at UiOs kvalitetssystem er utformet på en slik måte at det bidrar til å sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningene. Det slås tydelig fast at UiOs kvalitetssystem omfatter all utdanning som tilbys ved universitetet, og at sikring og utvikling gjelder både

enkeltutdanninger og utdanningsvirksomheten som helhet. Komiteen oppfatter videre at kvalitetssystemet ved UiO bygger på et prinsipp om stor grad av autonomi for fakulteter og andre enheter. Utdanningslederlinjen er sentral, og rollene til linjelederne vektlegges fremfor rapportering til kollegiale, styrende organer. Utdanningslederrollen på fakultets- og instituttnivå er spesielt sentral i kvalitetssystemet, og særlig programansvarlig har et stort ansvar for oppfølging og endring på bakgrunn av det innhentede kunnskapsgrunnlaget. Komiteen har respekt for UiOs visjon for kvalitetsarbeidet og oppfattet i intervjuene under institusjonsbesøket at de ansatte var tilfredse med UiOs veivalg. Samtidig ser komiteen at det tillitsbaserte kvalitetsarbeidet bidrar til å teste balansen mellom kontroll og utvikling, og at det kan være en utfordring for den overordnede virksomhetsstyringen at operasjonaliseringen av kvalitetssystemet varierer mellom enhetene.

En gruppe ved universitetet som har en noe sparsommelig omtale i kvalitetssystemet, er studentene, selv om de nevnes flere steder som aktører. Komiteen oppfordrer UiO til å videreutvikle studentenes rolle som *aktive* partnere i kvalitetssystemet, og å knytte det til den påbegynte satsningen på økt studentinvolvering. Et system som skal sikre kvaliteten i utdanningene, må også tilrettelegge for reell medvirkning fra studenttillitsvalgte og sikre at det er trygt å si ifra.

En annen aktør som kan komme tydeligere frem i kvalitetssystemet, er Universitetsbiblioteket (UB). I intervjuene under institusjonsbesøket pekte både representanten fra UB og universitetsledelsen på bibliotekets rolle i studentenes læring, og komiteen anbefaler UiO å følge opp dette initiativet. Komiteen vil også oppfordre UiO til å evaluere hvorvidt reduksjonen av rapportering i systemet gir ønsket effekt, og til særlig å følge med på om universitetet til enhver tid har et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for både å sikre og videreutvikle utdanningskvaliteten. De sakkyndige oppfordrer universitetsledelsen til å benytte enhet for internrevisjon til systematisk å kontrollere hvordan kvalitetssystemet og reell studentmedvirkning fungerer i praksis i hele organisasjonen.

Studentevalueringer

Studentevalueringer inngår i kvalitetssystemet ved UiO, hovedsakelig gjennom emneevalueringer. Emnene skal evalueres ved hver gjennomføring. For ph.d.-kandidater er det også mulig å gi tilbakemeldinger om studiekvalitet gjennom fremdriftsrapporteringen. UiO deltar i nasjonale undersøkelser som Studiebarometeret og SHoT og i NIFUs kandidatundersøkelse. Under koronapandemien ble det også gjennomført ekstraordinære studentevalueringer ved universitetet.

Konklusjon

Kravene i universitets- og høyskoleloven § 1-6 er oppfylt.

Læringsmiljø

§ 4-3 (5) Institusjonens arbeid med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå som en del av institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 1-6.

Vurdering

Læringsmiljø, sammen med utdanningskvalitet, danner grunnlaget i UiOs kvalitetssystem og er integrert i alle utdanningsområder ved UiO. I tillegg er læringsmiljøutvalget (LMU) ett av de tre felles kollegiale organene ved UiO som er sentrale for utdanningskvaliteten.

Arbeidet med læringsmiljø er integrert i ansvarfordelingen, i kunnskapsgrunnlaget og i utviklingsarbeidet ved universitetet. Det overordnede ansvaret for læringsmiljøet ligger hos universitetsstyret, mens læringsmiljøutvalget, utdanningskomiteen og forskningskomiteen er styrets rådgivende organ i de forholdene som påvirker studentenes læringsmiljø, og som har betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse. Det desentraliserte systemet ved UiO fører til at en stor del av arbeidet med læringsmiljøet er initiert av fakultetene selv og foregår i de ulike fagmiljøene. Det er også en betydelig aktivitet knyttet til læringsmiljøet ved LINK og ved Universitetsbiblioteket.

LMU er sammensatt av fire studentrepresentanter og fire ansattrepresentanter.

Ansattrepresentantene representerer ulike funksjoner: ett medlem fra rektoratet, en studiedekan, avdelingsdirektør for avdeling for studieadministrasjon og direktør for eiendomsavdelingen. I tillegg sitter syv faste observatører i LMU. Sekretariatet er lagt til studieavdelingen. Utvalget samarbeider med studentorganene sentralt og på fakultetsnivå med spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. LMU skal aktivt innhente informasjon fra fagmiljøene ved å gjøre seg kjent med aktuelle studentevalueringer og lignende. LMU har et særlig ansvar for oppfølging av handlingsplan for studenter med funksjonshemming og skal bidra til å styrke det sosiale miljøet blant studentene.

Utdanningskomiteens og LMUs porteføljer er delvis overlappende, men LMU har et særskilt ansvar for det fysiske og psykososiale læringsmiljøet. I saker der det er hensiktsmessig, skal LMU samarbeide med utdanningskomiteen, det sentrale arbeidsmiljøutvalget og utdanningskomiteens eventuelle underutvalg for kvalitetsarbeid.

Forskningskomiteen har ansvar for helheten i ph.d.-kandidatenes læringsmiljø.

Forskningskomiteen har månedlige møter og kan oppnevne arbeidsgrupper eller underutvalg ved behov. Forskningskomiteen har egen nettside som er åpent tilgjengelig, med maler for saksinnmelding og møtereferater. UiODoc og Forum for forskerutdanning (FFF) er også viktige aktører i arbeidet med ph.d.-kandidatenes læringsmiljø.

LMU skal holde universitetsledelsen orientert om områder med særlig behov for tiltak for bedre læringsmiljø. LMU skal også gi årlig rapport til universitetsstyret om sin virksomhet og forslag til tiltak. LMUs årsrapporter tar for seg de mest sentrale saksområdene utvalget har arbeidet med gjennom studieåret. Samtlige saker kan leses i referater fra møtene som ligger på LMUs nettside. Komiteen anser LMUs referater og årsrapport som viktig

dokumentasjon på UiOs arbeid med læringsmiljø, og mener at LMUs arbeid synes å være godt integrert i UiOs kvalitetssystem.

UiO har et Si fra-system som studenter og ph.d.-kandidater som ikke er ansatt ved UiO, kan bruke. Ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiO, kan bruke varslingskanalen for ansatte. Det går frem av nettsidene hvordan studentene kan bruke Si fra-systemet. Studentene kan enten si fra til læringsmiljøkontakten eller bruke et nettskjema. Hvert fakultet har egne læringsmiljøkontakter, og liste med oversikten over hvem som er kontaktpersoner ved hvert fakultet, ligger på UiO sine nettsider.

Hvis en student ønsker å si fra anonymt, kan hen kontakte studentombudet. Studentombudet rapporterer halvårlig om sin virksomhet til rektor. Halvårsrapportene legges frem for LMU og universitetsstyret som orienteringssak. Det finnes også tilbud for ph.d.-kandidater i form av forskningsombudet ved Det medisinske fakultet og vitenskapsombudet. Rektor orienteres fortløpende om spesielt alvorlige saker eller saker som er av prinsipiell betydning. Håndtering av saker i Si fra-systemet oppsummeres i en årsrapport. Under institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at Si fra-systemet er kjent blant studentene, og at det stort sett fungerer etter hensikten. Likevel ser komiteen muligheter for forbedring for å sikre at systemet blir brukt på en mer systematisk måte, og at saker blir meldt inn. Det er særlig forbedringspotensial når det gjelder hvordan studentene får svar på innmeldte saker, og hvilken informasjon de får om oppfølging og tiltak.

UiO omtaler selv i dokumentasjonen at alle ph.d.-kandidatene er ansatte, enten ved UiO eller hos en annen arbeidsgiver. Ph.d.-kandidater som er ansatt hos andre arbeidsgivere, har dermed en dobbel tilknytning, og læringsmiljøet deres er tett knyttet til veileder, forskningsmiljø og arbeidsgiver ved to institusjoner. Dette betyr at over halvparten av ph.d.-kandidatene møter på forhold utenfor UiO som innvirker på kvaliteten i deres læringsmiljø. Det er imidlertid uklart for komiteen i hvilken grad disse forholdene inngår i UiOs kvalitetssystem og kvalitetsarbeid. Under institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at ph.d.-kandidatene som ikke er ansatt ved UiO, er vanskeligere å nå frem til for blant annet UiODoc og ph.d.-programmene, og at synspunktene til disse kandidatene kanskje ikke blir hørt i samme grad som de andre ph.d.-kandidatene. Komiteen anbefaler UiO å følge opp dette punktet. Totalt sett vurderer komiteen at det arbeides mye med læringsmiljøet ved universitetet. Dette arbeidet er dokumentert og inngår som en del av UiOs kvalitetssystem.

Konklusjon

Kravene i universitets- og høyskoleloven § 4-3 (5) er oppfylt.

3.2 Studiekvalitetsforskriften

Periodiske evalueringer

§ 2-1 (2) Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. Evalueringsresultatene skal være offentlige.

Vurdering

Ordningen for periodisk evaluering av studietilbud er beskrevet i UiOs kvalitetssystem og gjelder for alle universitetets studietilbud. De periodiske evalueringene er todelte og består av en egevaluering og en ekstern evaluering. Egevalueringen koordineres av programledelsen, og den eksterne evalueringen gjennomføres av et oppnevnt evalueringspanel. I henhold til ordningen skal egevalueringen også omfatte en kortfattet gjennomgang av alle relevante krav i NOKUTs studietilsynsforskrift. (Se mer om rutinen for egevalueringen under omtalen av § 4-1 (3).) Fakultetene har ansvar for å utarbeide egne rutinebeskrivelser for de periodiske evalueringene, lage oversikter over når studietilbudene skal evalueres, og avgjøre hvordan evalueringsrapportene skal gjøres tilgjengelige. «I praksis betyr det at rutinen, rapportoppsettet og publiseringsløsningen er noe ulik mellom fakultetene», som UiO selv skriver i redegjørelsen.

I kvalitetssystemet står det at formålet med de periodiske evalueringene er å vurdere kvaliteten på og mulighetene for videreutvikling av kvaliteten på studietilbudene. For ph.d.-programmene kan evalueringene gjennomføres per studieretning eller per institutt. Videre skal periodisk evaluering omfatte en vurdering av sammenhengen mellom studietilbudets læringsutbytte, faglige innhold, undervisningsformer og vurderingsordninger. Andre sentrale tema er studietilbudets læringsmiljø, arbeidslivsrelevans, internasjonalisering og infrastruktur samt studentenes/ph.d.-kandidatenes gjennomføring. Programeier har ansvar for å fastsette mandat for evalueringen og mulighet til å legge til andre fokusområder ved behov. På «For ansatte»-siden på UiOs nettside forklares det at utgangspunktet er at det skal gjøres en evaluering av helheten i hvert studietilbud, og at programledelsen og det eksterne panelet derfor må innom alle temaene. Det er imidlertid opp til programledelsen og panelet hvordan de ulike temaene vektles opp mot hverandre, så lenge helheten er ivaretatt.

Ordningen for periodiske evalueringer ved UiO ble etablert allerede i 2004, med et krav om gjennomføring hvert fjerde år. En slik frekvens ble imidlertid oppfattet som i overkant hyppig med tanke på at både gjennomføringen av evalueringene og oppfølgingen av resultatene krever mye tid og arbeid. I en revisjon av kvalitetssystemet i 2012 ble kravet endret til at evalueringene skulle foregå innenfor en seksårsperiode. Siden fakultetene selv har myndighet til å etablere egne rutiner for periodisk evaluering, så kan fakultetene

innføre kortere intervaller dersom dette er nødvendig eller ønskelig. Den skriftlige dokumentasjonen viser at noen fakulteter evaluerer nye studietilbud etter fire år.

UiOs praktisering av rutinene for periodisk evaluering kommer til uttrykk i den innsendte dokumentasjonen for Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN). Fakultetene publiserer også oversikt over gjennomførte og planlagte evalueringer på sine «For ansatte»-sider på UiOs nettside. Ut fra dokumentasjonen og fakultetenes nettsider er det uklart for komiteen i hvilken grad enkeltemner som ikke inngår i programstudier, for eksempel Examen philosophicum og etter- og videreutdanninger, inngår i fakultetenes evalueringssyklus. Komiteen understreker at kravet i studiekvalitetsforskriften sier at institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av *alle* typer studietilbud, dvs. både gradsgivende studietilbud, årsenheter, videreutdanninger og enkeltemner som ikke inngår i programstudier. Komiteen anbefaler at alle fakultetene inkluderer enkeltemner og etter- og videreutdanning i sine planoversikter for periodiske evalueringer.

I henhold til systembeskrivelsen skal evalueringspanelet som skal gjennomføre den eksterne evalueringen, oppnevnes av programeier og ha følgende kompetanse:

- Panelet skal ha spesialistkompetanse i programmets faglige kjerneområde(r).
- Panelet skal ha kompetanse fra undervisning og/eller forskningsveiledning.
- Panelet skal ha minst én deltaker som er student/ph.d.-kandidat.
- Panelet skal ha minst én deltaker fra arbeids- eller samfunnsliv.

I prosedyrebeskrivelsen for MNs periodiske evalueringer står det videre at det er programeier som bestemmer hvor mange deltakere panelet skal ha, men at det vanligvis vil være behov for «minst to representanter som til sammen oppfyller kravene til spesialistkompetanse, undervisningskompetanse og representasjon fra arbeids- eller samfunnsliv». Studentrepresentanten i panelet kan være en aktiv student fra enten det samme eller et annet studietilbud. Det går frem av den innsendte dokumentasjonen for periodisk evaluering av bachelorprogrammene matematikk med informatikk (MAMI) og matematikk og økonomi (MAEC) at panelet følger institusjonens og fakultetets rutiner for sammensetning av evalueringspanelet.

I den felles beskrivelsen av UiOs ordninger for periodisk evaluering står det at rapporten fra evalueringspanelet sendes til programeier, og at rapporten skal gjøres tilgjengelig på UiOs nettsider. I prosedyrebeskrivelsen for MNs periodiske evalueringer står det at evalueringsrapporten publiseres på programmets nettsider. Egenevalueringen og rapporten fra det eksterne evalueringspanelet for MAMI og MAEC er tilgjengelige på programmenes nettsider. De andre fakultetenes nettsider for periodisk evaluering viser tilsvarende praksis, der rapporten fra det eksterne evalueringspanelet publiseres på det aktuelle studietilbudets nettsider.

Komiteen vil rose UiO for sin todelte ordning for periodiske evalueringer av studietilbud. De sakkyndige mener at den interne evalueringen sikrer god intern forankring av arbeidet, mens det eksterne evalueringspanelet sørger for å ha med et nytt blikk og andre erfaringer inn i vurderingene. Komiteen ønsker likevel å understreke at hvor god effekten av

evalueringen blir, avhenger av oppfølgingen i fagmiljøene i etterkant og om det er erfaringsoverføring over tid i utdanningene. I intervjuene under institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at mange av de ansatte ikke hadde kjennskap til evalueringsprosessen. Komiteen ser dermed behov for bedre erfaringsoverføring når det gjelder oppfølgingen av de periodiske evalueringene.

Konklusjon

Kravene i studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) er oppfylt.

3.3 Studietilsynsforskriften

Strategi og kvalitetsområder

§ 4-1 (1) Institusjonens kvalitetsarbeid skal være forankret i en strategi og dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.

Vurdering

UiOs kvalitetsarbeid er forankret i universitetets strategi «UiO: Strategi 2030. Kunnskap – ansvar – engasjement. For en bærekraftig verden». Målene i strategien viser hva UiO mener er særlig viktig for utvikling av utdanningskvaliteten de neste årene. Strategien har følgende fire overordnede ambisjoner:

- fremme uavhengig, banebrytende og langsiktig forskning
- utdanne studenter med kunnskap, evne og vilje til å skape en bedre verden
- styrke dialogen med omverdenen og arbeide for at kunnskap tas i bruk
- være en nyskapende organisasjon og et attraktivt arbeids- og studiested

Ambisjonene i strategien danner grunnlaget for UiOs felles årsplan og fakultetenes lokale strategier og årsplaner. Komiteen ser at den felles årsplanen, særlig på område to, som handler om utdanning av studenter, setter ambisiøse utdanningsfaglige mål som har klare tangeringspunkter med systematisk kvalitetsarbeid. I intervjuene under institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at universitetets strategi er godt implementert i organisasjonen.

Det er et prinsipp ved UiO at kvalitetssystemet ikke skal tilføre egne strategiske mål, men bygge på de strategiske dokumentene som allerede eksisterer i organisasjonen. Komiteen opplever at UiO har definert en retning for kvalitetsarbeidet gjennom disse strategiske dokumentene og den felles systembeskrivelsen. UiO har et tillitsbasert system der det skal være rom for lokale tilpasninger, og der den faglige utdanningslinjen med definerte rollebeskrivelser utgjør en viktig søyle. Kvalitetssystemet bygger også på de tre prinsippene ansvarsfordeling, kunnskapsgrunnlag og involvering, som bidrar til å sette en retning for kvalitetsarbeidet.

Til § 4-1 (1) ligger også et krav om at institusjonens kvalitetsarbeid skal dekke alle vesentlige områder av betydningen for kvaliteten på studentenes læringsutbytte. UiO har valgt ikke å definere eksplisitte kvalitetsområder i kvalitetssystemet, men det kommer frem gjennom dokumentasjonen at UiOs kvalitetsarbeid likevel er knyttet til vesentlige områder for utdanningskvaliteten. Det slås fast helt i starten av den felles systembeskrivelsen at systemets formål blant annet er å bidra til et godt lærings- og arbeidsmiljø. UiO viser videre i dokumentasjonen at universitetet arbeider målrettet med å heve den utdanningsfaglige kompetansen til de ansatte, og at institusjonen prioriterer arbeid med utdanningsledelse. Arbeid knyttet til læringsutbytte er integrert i flere av prosessene for oppfølging av studietilbudene, blant annet i emneevalueringer og i de periodiske evalueringene av studietilbud. Området arbeidslivsrelevans er klart forankret i den overordnede strategien,

og internasjonalisering er strategisk høyt prioritert i styringsdialogen med Kunnskapsdepartementet. Også andre kvalitetsområder er nevnt i ulike dokumenter, og inntakskvalitet, gjennomføring og frafall er områder som komiteen ofte ser omtalt i de periodiske evalueringene.

Komiteen er av den oppfatning at UiOs strategiske arbeid står frem som meget sterkt og godt forankret i organisasjonen. Det strategiske arbeidet dekker alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.

Konklusjon

Kravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (1) er oppfylt.

Forankring og kvalitetskultur

§ 4-1 (2) Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

Vurdering

Forankring

Styret har det overordnede ansvaret for kvaliteten i UiOs utdanninger, og komiteen er av den oppfatning at kvalitetsarbeidet ved UiO er forankret i universitetsstyret. I dokumentasjonen har komiteen sett flere eksempler på at styret har diskutert eller fattet vedtak i saker som er av betydning for utdanningskvaliteten, der de to mest konkrete gjaldt årlig fastsetting av studieportefølje og videreutvikling av porteføljeforvaltningen. Ut over dette har komiteen sett diskusjonssaker som gjelder strategiske valg knyttet til UiO sin utdanningsvirksomhet. De styremedlemmene som ble intervjuet under institusjonsbesøket, ga tydelig uttrykk for at de føler seg godt informert og oppdatert om utdanningskvaliteten ved UiO.

Universitetsledelsen synes også å være godt oppdatert om utdanningskvaliteten, særlig gjennom viserektors lederrolle i utdanningskomiteen og de årlige utviklingssamtalene med fakultetene. Slik oppfyller ledelsen sitt mandat i kvalitetssystemet om å være en drivkraft for det interne kvalitetsarbeidet.

Den felles systembeskrivelsen legger rammer for enkelte rutiner og roller som skal finnes på fakultetene og enhetene. Videre er det opp til enhetene hvordan de vil konkretisere disse rammene til sin kontekst. Komiteen ser gjennom dokumentasjonen at både roller og organer tilpasses og praktiseres lokalt, og de fleste som ble intervjuet under institusjonsbesøket, hadde en forståelse av sin rolle i kvalitetssystemet.

Når det gjelder fakultetsstyrene, kom særlig de eksterne medlemmene med interessante betraktninger, og komiteen fikk inntrykk av at fakultetsstyrene gjennom ulike sakstyper årlig behandler spørsmål knyttet til kvaliteten i studietilbudene. På den annen side er komiteen av den oppfatningen at enkelte av fakultetsstyrene kunne ha vært mer systematiske drivere for kvalitetsutvikling, og anbefaler UiO å se på hvordan kompetansen og diskusjonene i fakultetsstyrene kan utnyttes enda bedre. Komiteen erfarte at det er nokså ulikt fra fakultet til fakultet om fakultetsstyrene får en systematisk eller årlig oversikt over utdanningskvaliteten, til tross for at fakultetene bruker årsplaner som inngår i det sentrale kvalitetssystemet. Flere fakultetsstyremedlemmer påpekte imidlertid at de på eget initiativ hadde bidratt til å ta opp saker som førte til en gjennomgang av tema av betydning for oppfølgingen av kvalitetssystemet. Når det gjelder god praksis i fakultetsstyrene, vil komiteen trekke frem fakultetsstyrene på Det teologisk fakultet, Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet og Det juridiske fakultet.

På alle instituttene er programlederrollen og programrådene de mest sentrale organene i det fortløpende kvalitetsarbeidet med studietilbudene. Komiteen erfarte at enkelte deltakere i programrådene strevde med å fylle sin rolle i kvalitetsarbeidet. Komiteen har fått opplyst at det finnes et kurs for utdanningsledere på UiO, og enkelte programrådsledere hadde også gjennomført dette kurset. Komiteen vil likevel anbefale at UiO vurderer om universitetet i større grad kan legge til rette for kompetansebygging og kunnskapsoverføring mellom nye og gamle medlemmer av programrådene. Dette gjelder særlig for nye programledere og studenter i programrådene. Komiteen fikk inntrykk av at kunnskapen om de nasjonale kravene som stilles til studietilbudene, kunne vært bedre kjent hos de studieprogramlederne som ble intervjuet. Derfor anbefaler de sakkyndige UiO å vurdere om det er behov for økt kunnskap på feltet. Komiteen leser kvalitetssystemet slik at programrådene er et svært viktig element i det studienære kvalitetsarbeidet, og da er det spesielt viktig at dette organet har de beste metodiske forutsetningene for både å sikre og videreutvikle kvalitet i utdanningene.

Siden UiO i det nye kvalitetssystemet har tatt et aktivt valg om å gå bort fra skriftlig rapportering mellom nivåene, hviler det desto større ansvar på utdanningslederne og programrådene. Ett av grepene UiO har tatt, er bilaterale møter mellom viserektor for utdanning og utdanningsleder og administrativ studieleder på hvert fakultet. Se ytterligere omtale under komiteens vurderinger av § 4-1 (5).

Kvalitetskultur

Det er ingen tvil om at UiO har felles verdier og normer for høy kvalitet, og at disse er tett knyttet til identiteten som et forskningsintensivt universitet. De siste årene har UiO utmerket seg ved å sette utdanning og utdanningskvalitet høyt på agendaen i sitt strategiske arbeid, noe som ble bekreftet av mange av de ansatte under institusjonsbesøket. UiO har i tillegg satset på sentre for fremragende utdanning og den europeiske universitetsalliansen Circle-U, og komiteen merket seg at de som var tett involvert i et slikt senter ved sitt fakultet, hadde stort utbytte av de utdanningsfaglige diskusjonene og utviklingen som finner sted både lokalt og i sentrale nettverk/møteplasser under LINK – Senter for læring og utdanning.

UiO har en meritteringsordning for utdanningsfaglig kompetanse og bruker de merittede underviserne aktivt i arbeidet med å fremme utdanningskvaliteten.

Et viktig tiltak de siste årene har vært LINKs opplæringsopplegg for læringsassistenter og undervisere. LINK arrangerer kurs, seminarer og workshops som tar for seg enkeltteknologier (f.eks. Canvas, Mentimeter), pedagogiske perspektiver på bruk av teknologi (for eksempel *flipped classroom* og teknologistøttet pedagogikk). LINK arrangerer også søkerseminarer for miljøer som ønsker å søke midler fra interne eller eksterne tildelinger, gir veiledning i prosjekter ved de enkelte fakultetene og skaper felles utdanningsfaglige møteplasser for undervisere på tvers av fakultetene.

Komiteen ser at verdiene i UiOs kvalitetssystem som knytter seg til vektlegging av kvalitetsutvikling, virker positivt i organisasjonen. I en stor organisasjon som UiO vil det imidlertid ta tid å endre og befeste en felles kvalitetskultur, og å forankre et nytt

kvalitetssystem på alle nivåer i organisasjonen. Her tror komiteen at de ulike sentrene for fremragende utdanning kan spille en enda mer sentral rolle. Sentrene kan drifte arenaer for kulturbygging på tvers av institusjonen og på den måten få til bred kunnskapsdeling i større deler av organisasjonen. Komiteen fikk høre om allerede gode synergier fra eksempelvis SFU-en CELL ved juridisk fakultet under institusjonsbesøket.

Når det gjelder å legge til rette for kunnskapsdeling om kvalitetsarbeidet og kvaliteten i studietilbudene, mener komiteen at UiO i større grad kan benytte det kunnskapsgrunnlaget universitetet innhenter gjennom emneevalueringene. I intervjuene med studenter under institusjonsbesøket og i studentuttalelsen ble det påpekt at praktisering av rutinene varierer mellom fakulteter og mellom emner. Ved noen fakulteter gjennomføres noen emneevalueringer for sent til at oppfølgingen vil ha direkte betydning for studentene som har gitt tilbakemeldingene. Ved andre fakulteter får ikke studentene alltid den oppsummeringen de ifølge systembeskrivelsen har rett til å få.

Samlet sett vil komiteen si at UiO har en organisasjonsstruktur der inkludering, åpenhet og medbestemmelse blir vektlagt, men at det finnes forbedringspotensial for inkludering av studentene som aktører i kvalitetsarbeidet. UiO legger til rette for kunnskapsdeling om kvalitetsarbeidet og kvaliteten i studietilbudene, men komiteen mener det bør være en klar prioritering på alle fakultetene å få det nye systemet tilstrekkelig implementert på alle nivåer. Med mindre rapportering i organisasjonen blir det også noe mindre transparens, og dette er noe UiO må være oppmerksom på, både med tanke på historikk i kvalitetsarbeidet og med tanke på mulighet for reell medvirkning i kvalitetsarbeidet for de som ikke innehar en utdanningslederrolle eller er medlem i et organ. UiO har et solid utgangspunkt med mange gode praksiser, og komiteen anbefaler derfor at UiO videreutvikler systemet og kulturen for kunnskapsdeling.

Studentmedvirkning

Det er ingen tvil om at studentene ved UiO er formelt representert i alle organer der det fattes endelige beslutninger. I tillegg inviteres studentene i økende grad inn som deltakere i ulike arbeidsgrupper og prosjekter for utdanningsutvikling. UiO har et velfungerende studentparlament, med et aktivt arbeidsutvalg og et parlament som jobber for å påvirke debatter både på UiO og i samfunnet ellers. Det knytter seg likevel noen utfordringer til den reelle studentmedvirkningen ved UiO, noe komiteen kunne lese i studentuttalelsen og høre fra de studentene som ble intervjuet under institusjonsbesøket.

For det første opplever flere av studentene ikke så stort eierskap til kvalitetssystemet, og enkelte studenttillitsvalgte synes det er krevende å finne informasjon om sin rolle. UiO har derfor utfordringer med rekruttering til studentvervene, noe universitetsledelsen er klar over og ønsker at skal bli bedre. Det er også viktig at institusjonen legger til rette for at studentene har tilstrekkelig kunnskap om institusjonen og det aktuelle organet når de starter i vervet. For kontinuitetens skyld hadde det vært en fordel om kunnskapsoverføringen ble sikret gjennom organisatoriske tiltak eller gjennom oppfølging i administrasjonen eller av faglige ledere. Komiteen vil spesielt rose modulopplegget på

medisinstudiet, med overlapp av studentrepresentanter fra ulike kull. UiO kan gjerne formidle modulopplegget som et eksempel på god praksis.

Enkelte studenttillitsvalgte ga uttrykk for at studentene enkelte ganger ble for sent inkludert i sentrale prosesser. Det er viktig at studentene blir tatt med på råd mens det ennå er mulig med reell påvirkning i større saker som er av betydning for studentene. Et virkemiddel som er valgt på andre universiteter, er at studenttillitsvalgte får delta i de sentrale ledermøtene. Det var ulike oppfatninger blant de øverste lederne ved UiO om en slik deltakelse ville være tilrådelig. Det ble nevnt alternativer som at studentene kan møte dekanene og rektoratet i faste, egne møter om studentsaker. Komiteen anbefaler UiO å se til Fakultet for teologi for eksempel på god praksis for studentinvolvering.

Oppsummert vurderer komiteen at kvalitetsarbeidet ved UiO er tilstrekkelig forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer, og at UiO gjennom kvalitetsarbeidet bidrar til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

Konklusjon

Kravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (2) er oppfylt.

Ordninger for systematisk kontroll

§ 4-1 (3) Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4 og kapittel 2 i denne forskrift.

Vurdering

UiO har fulle selvakkrediteringsfullmakter, noe som stiller høye krav til intern kvalitetssikring av både nye og eksisterende studietilbud. Den felles systembeskrivelsen i UiOs kvalitetssystem gir programleder og programråd sentrale roller i den systematiske kontrollen, da en del av deres mandat er ansvar for at programmene blir kvalitetssikret og videreutviklet i tråd med kravene. Det ligger til rollene som dekan og instituttleder å legge til rette for kvalitetsutvikling av utdanningsvirksomheten på sine nivåer. At det er selve *rollene* som er fremtredende i den felles systembeskrivelsen, ser komiteen som et uttrykk for UiOs satsning på utdanningsledelse som bærende element i kvalitetsarbeidet. UiOs ordninger for systematisk kontroll av studietilbud omfatter ulike typer rutiner som blir omtalt under.

Akkreditering av nye studietilbud

Komiteen anser at UiO har tydelige rutiner for etablering, endring og nedleggelse av studietilbud, som inkluderer blant annet årshjul, frister og informasjon om regelverk. Ved etablering og nedlegging av studietilbud er prosessen tett koblet til arbeidet med budsjettet. Universitetsstyret behandler årlig en samlet sak om etablering og nedlegging av studietilbud og dimensjonering av studieporteføljen. Denne saken fremmes for universitetsstyret i juni, samtidig med sak om budsjettfordeling for påfølgende år. Det er myndighetsfordelingen, nedfelt i forskrift om studier og eksamen ved UiO, som angir hvilket nivå som må involveres i forbindelse med etableringer og nedlegginger. Generelt skal saker som angår studietilbud på 60 studiepoeng eller mer, behandles av universitetsstyret, mens fakultetene har myndighet innenfor studieretninger, emnegrupper og emner. I etterkant av etableringen fastsetter fakultetet programbeskrivelsen. Som ressurs i dette arbeidet har UiO en skriveveiledning for programbeskrivelser og et årshjul for studieinformasjon på nett med tydelige frister og ansvarsfordeling. I tillegg finnes skriveveiledninger for emnebeskrivelser, emnegruppebeskrivelser og utvekslingsavtaler, der det blant annet er råd knyttet til å utforme læringsutbyttebeskrivelser og bruk av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring. Rutinebeskrivelsene for universitetets ordninger for systematisk kontroll ligger på «For ansatte»-siden på UiOs nettsider.

UiOs praktisering av rutinene kommer til uttrykk i den innsendte dokumentasjonen for *master i informasjonssikkerhet* ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN). Programmet ble etablert i 2019, og det kommer frem av dokumentasjonen at instituttet og fakultetet sendte notat for behandling til universitetsstyret i tråd med rutinene, og at arbeidet deretter har vært fulgt opp av programrådet. Komiteens inntrykk fra intervjuer med representanter fra programrådet for *master i informasjonssikkerhet* var også at dette

er et aktivt programråd med jevnlig oppmerksomhet på utdanningskvaliteten i programmet.

Revidering av akkrediterte studietilbud

Komiteens overordnede vurdering av UiOs rutiner for revidering av akkrediterte studietilbud er at rutinene bærer preg av å være tilpasset en stor utdanningsportefølje, og at enkelte nye rutiner som ble innført ved revideringen av kvalitetssystemet i 2020, ennå ikke er fullt ut implementert i hele institusjonen.

De konkrete rutinene UiO har for å sjekke om etablerte studietilbud tilfredsstillende alle krav i lov og forskrift, er innlemmet i to ulike ordninger: periodiske evalueringer av studietilbud og enhetenes arbeid med funksjons- og bemanningsplaner. I henhold til den felles systembeskrivelsen skal egevalueringen i de *periodiske evalueringene* blant annet ivareta en kontrollfunksjon. I rutinene står det at egevalueringen skal omfatte «en kortfattet gjennomgang av kravene i NOKUTs studietilsynsforskrift». Komiteen oppfatter at denne setningen hovedsakelig refererer til studietilsynsforskriftens § 2-2 (krav til studietilbudet) og § 2-3 (krav til fagmiljø), selv om det ikke står eksplisitt. Siden internrevisjonen i sin rapport fra 2019 påpekte at denne typen kontroll var en svakhet i UiO sitt forrige kvalitetssystem, antok de sakkyndige at dette var et nytt krav, noe som ble bekreftet i intervjuene under institusjonsbesøket. Videre går det frem av dokumentasjonen at enhetene bruker *funksjons- og bemanningsplaner* i den langsiktige planleggingen av fagmiljøene størrelse og kompetanse. Mange enheter har også mer kortsiktige bemanningsplaner.

I tillegg til dette viser UiO til jevnlig oppfølging av studietilbudene gjennom et eksempel på en årlig programgjennomgang fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet samt spesifikke retningslinjer for hvordan utdanningsfaglig kompetanse skal dokumenteres og vurderes. Komiteen anser retningslinjene som svært viktige med tanke på UiOs ambisjon om å ha en forskende tilnærming til utdanningskvalitet og en stor autonomi på fakultetene.

Når det gjelder praktisering av rutinene, mener komiteen at UiO tilfredsstillende minimumsstandarden, men at universitetet har forbedringspotensial. Komiteen har til sammen sett fem egevalueringer fra periodiske programevalueringer i dokumentasjonen, der fire er gjennomført etter revisjonen av kvalitetssystemet i 2020. Disse har komiteen vurdert med tanke på kontrollperspektivet som ligger i § 4-1 (3), og de sakkyndige ser at alle egevalueringene er inne på elementer fra kravene i studietilsynsforskriften, men at det varierer i hvor stor grad egevalueringene systematisk gjennomgår kravene. De to egevalueringene med tydeligst og mest tilfredsstillende gjennomgang er fra *master i pedagogikk* og *master i informasjonssikkerhet*. Egevalueringene for *bachelor i kriminologi* og de to bachelorprogrammene innenfor matematikk og informatikk/økonomi har ansatser til gjennomgang, men det er ikke tydelig for en utenforstående leser om forfatterne av rapporten har gjort systematiske vurderinger av alle kravene. Når det gjelder kontroll av fagmiljøets størrelse og kompetanse, vil dette også påvirkes av hvor systematisk arbeidet blir gjennomført i egevalueringene. Komiteen ser at mange enheter ved UiO har jevnlig gjennomgang av fagmiljø utenom de periodiske evalueringene. Slike gjennomganger er

dokumentert i alle de utvalgte studietilbudene, men på ulik måte. Komiteen oppfatter at flere enheter har god oversikt over fagmiljøet, men den er i tvil om vurderingen av størrelse og kompetanse blir gjort på studietilbudsnivå, slik forskriften krever.

Komiteens anbefaling til UiO er å styrke implementeringen av rutinene for gjennomgang av krav til studietilbud og fagmiljø i egevalueringen til de periodiske evalueringene, slik at egevalueringen kan bli den forutsigbare kontrollmekanismen som alle studietilbud gjennomgår hvert sjette år. I tillegg anbefaler komiteen UiO å tydeliggjøre på hvilken måte universitetet har oversikt over at alle studietilbud oppfyller kravene til fagmiljø. Her vil det være rom for å tilpasse rutinene til lokale forhold, da studietilbud med mindre og mer sårbare fagmiljøer kan ha større behov for systematiske gjennomganger enn studietilbud med store fagmiljøer.

I intervjuene under institusjonsbesøket opplevde komiteen at ansatte i studieadministrasjonen har høy kompetanse på universitetets rutiner og krav i lov og forskrift som kreves for å ivareta denne kontrollfunksjonen, men at kompetansen ikke er like høy blant de vitenskapelig ansatte. Komiteen råder UiO til å styrke systematikken i arbeidet med å kontrollere at alle krav til studietilbud er oppfylt.

Komiteen konkluderer med at UiO har ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller forskriftsfestede krav til studietilbud og fagmiljø. Samtidig har UiO et klart forbedringspotensial når det gjelder å dokumentere hvordan utdanningsledelsen holder oversikt over at studietilbudene oppfyller kravene.

Konklusjon

Kravet i studietilsynsforskriften § 4-1 (3) er oppfylt.

Systematisk innhenting av informasjon

§ 4-1 (4) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

Vurdering

UiO har felles rutiner for systematisk å innhente informasjon om kvalitet på emne-, program-, institutt- og fakultetsnivå. Hovedkomponentene i kunnskapsgrunnlaget er beskrevet i den felles beskrivelsen for UiOs kvalitetssystem og utdypet på «For ansatte»-siden på universitetets nettsider. Hovedkomponentene er emneevalueringer, programevalueringer, undersøkelser og analyser, Si fra-systemet og FoU-aktiviteter. Det kommer frem av systembeskrivelsen at UiO har et ganske bredt og variert kunnskapsgrunnlag for sitt kvalitetsarbeid, der både kvalitativ og kvantitativ informasjon fra ulike kilder og forsknings- og utviklingsaktiviteter inngår. Komiteen oppfatter kildene som ligger til grunn for UiOs kvalitetsarbeid, som relevante og har inntrykk av at det finnes en god balanse mellom uformell og formell informasjonsinnhenting.

Studentevalueringer

Det er tydelig for komiteen at UiO anser studentevalueringene som sentrale informasjonskilder. Den felles systembeskrivelsen slår fast at alle emnene skal evalueres av studentene ved hver gjennomføring. Emneevalueringene skal blant annet inneholde en vurdering av sammenhengen mellom emnets læringsutbytte og undervisningsformer og -organisering samt ta for seg studentenes og ph.d.-kandidatenes læringsmiljø, arbeidsinnsats og aktivisering. Tidspunktet for underveisevalueringen kan tilpasses, og den kan gjennomføres enten midtveis, mot slutten av semesteret eller begge deler. Evalueringsformen er valgfri, og UiO tilbyr en «Verktøykasse for studentevaluering» på sine nettsider, som beskriver et utvalg mulige metoder. Verktøykassen ble oppdatert i 2022.

UiOs praktisering av rutinene for studentevalueringer kommer til uttrykk i den innsendte dokumentasjonen på studietilbudsnivå. Dokumentasjonen viser at emneansvarlige benytter muligheten til å bruke ulike evalueringsformer, og den viser også at det er en viss variasjon i hvilke tema og spørsmål som inngår i emneevalueringene. I intervjuene under institusjonsbesøket og i studentuttalelsen ble det tydelig for komiteen at mange av studentene ønsker seg mer enhetlige former for evaluering. Samtidig var det flere ansatte som ga uttrykk for at det er store fordeler med å kunne tilpasse evalueringsformen etter emnenes egenart, studentgruppens størrelse og eventuelle behov for skriftliggjøring. Komiteen merket seg også evalueringstrøttheten blant studentene og ble gjort oppmerksom på utfordringene knyttet til lav svarprosent i studentevalueringer. Komiteen er også av den oppfatning at ikke alle emneevalueringene ved UiO er egnet til å fange opp alle vesentlige sider av utdanningskvaliteten.

Komiteens vurdering er at det er fint med muligheter for tilpasning og valgfrihet, men at de emneansvarlige bedre kan kommunisere til studentene hva som ligger til grunn for valget av evalueringsform, formål og metode for gjennomføring, og ikke minst hva studentene kan

forvente av tilbakemeldinger om endringer som er foretatt som følge av evalueringen. Komiteen oppfordrer derfor underviserne til å ha en tettere dialog med studentene om hva slags type evalueringsform som egner seg i hvert enkelt tilfelle. Komiteen ønsker også å kommentere på rolle- og ansvarfordeling når det gjelder plasseringen av hovedansvaret for gjennomføring av emneevalueringer på den emneansvarlige. Komiteen mistenker at den emneansvarliges ansvar for å gjennomføre emneevalueringene og det at studentenes utsagn blir formidlet videre i systemet gjennom den emneansvarlige, virker negativt på studentenes tillit til kvalitetssystemet.

Ph.d.-kandidatenes årlige fremdriftsrapportering og midtveisevaluering danner grunnlag for å sikre progresjon og avdekke eventuelle utfordringer i ph.d.-programmene. Det enkelte fakultet fastsetter retningslinjer for rapporteringen. Dokumentasjonen viser eksempler på rutinebeskrivelsen for fremdriftsrapport og midtveiseevaluering ved Det odontologiske fakultet. I intervjuene under institusjonsbesøket kom det imidlertid frem at rapportene og evalueringene som skal bidra til å sikre kvaliteten i ph.d.-programmene, ikke alltid gjennomføres i tråd med rutineene, og komiteen vil anbefale UiO å sørge for at disse rutineene følges på alle ph.d.-programmene. Universitetet bør også vurdere om opplegget for tilbakemelding fra kandidatene kan gjøres mer uavhengig av veileder, for å sikre at kandidatene føler seg fri til å ta opp utfordringer ved ph.d.-utdanningen og veiledningen.

Undersøkelser og analyser

UiO bruker også nasjonale studentundersøkelser, som Studiebarometeret og Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT), og undersøkelser gjennomført av eksterne aktører, som NIFUs kandidatundersøkelser. Styringsinformasjon hentes fra Tableau. Eksempler på informasjon som kan hentes ut, er studenttall, studiepoeng, gjennomføring, oversikt over studieplasser som ligger til grunn for fordeling til fakultetene og overordnede resultatindikatorer innen kjerneaktivitet for utdanning og forskning. UiO har også gjennomført noen egne, felles undersøkelser de siste årene, som Kandidatundersøkelsen og Arbeidsgiverundersøkelsen. Notatet om revisjon av UiOs kvalitetssystem for utdanning viser at det forelå et konkret forslag til hvilke undersøkelser og analyser UiO selv bør foreta, i forslag til kvalitetssystem som ble sendt på høring høsten 2020. Forslaget var gjenstand for mange tilbakemeldinger, og fakultetene uttrykte generell skepsis til nytteverdien av og eierskapet til felles undersøkelser bestemt på sentralt nivå. På den bakgrunn ble systembeskrivelsen gjort mer generell, og den viser stort sett til eksempler på nasjonale og eksterne undersøkelser, slik at fakultetene selv kan bestemme form og hyppighet på egne undersøkelser. I intervjuene under institusjonsbesøket ble det tydelig for komiteen at en slik generell beskrivelse øker risikoen for at det ikke foreligger nok informasjon til å kunne vurdere kvaliteten i et aktuelt studietilbud når informasjonen fra nasjonale eller eksterne kilder ikke er god nok (f.eks. ved lav svarprosent). UiO er klar over utfordringene institusjonen har innen den delen av kunnskapsinnhenting, og i 2022 startet institusjonen et arbeid for å se på hvordan innhenting kan styrkes, og hvilke premisser som bør ligge til grunn for endringene.

FoU-aktiviteter

Forsknings- og utviklingsarbeid er omtalt i systembeskrivelsen som et sentralt element i

UiOs kvalitetssystem, og FoU-aktiviteter bidrar til at kvalitetsarbeidet bygger på oppdatert kunnskap om utdanning og læring. LINK har et særlig ansvar for å skape arenaer som stimulerer til slike aktiviteter, og for å identifisere og systematisere forskning på utdanning, undervisning og læring som har relevans for utviklingen av et bredt kunnskapsgrunnlag for kvalitetsarbeidet. UiO har også igangsatt et prosjekt som skal vurdere hvilken plass læringsanalyse kan og bør ha i kvalitetsarbeidet.

Eksterne perspektiver

UiO innhenter tilbakemeldinger fra eksterne fagfeller og representanter fra arbeids- og samfunnsliv for å vurdere kvaliteten i sine studietilbud gjennom den eksterne evalueringen i periodisk evaluering av studietilbud, eksterne medlemmer i programråd, fakultetsstyrer og universitetsstyret, og Arbeidsgiverundersøkelsen (som sist ble gjennomført i 2016). I tillegg har UiO et Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) som bidrar i kvalitetsarbeidet ved å være et forum for aktiv dialog og erfaringsutveksling mellom UiO og partene i arbeidslivet. Rådet arbeider med utdanningene på bachelor- og masternivå. I intervjuene med eksterne medlemmer i fakultetstyrene under institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at fakultetene innhenter informasjon fra eksterne perspektiver på ulike måter og i ulik grad. Det går også frem av dokumentasjonen på studietilbudsnivå at enkelte enheter innhenter tilbakemeldinger fra programrådssensorer, men komiteen oppfatter ikke dette som sentralt i UiOs kvalitetssystem. Komiteen mener at UiO bør vurdere hyppigere og mer systematisk informasjonsinnhenting fra eksterne kilder.

Konklusjon

Kravet i studietilsynsforskriften § 4-1 (4) er oppfylt.

Bruk av kunnskap fra kvalitetsarbeidet

§ 4-1 (5) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Vurdering

Den felles systembeskrivelsen for UiOs kvalitetssystem angir minimumskravene for hvordan kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal vurderes og analyseres, og hvem som har ansvar for å utføre kvalitetsarbeidet og på hvilket nivå. I systembeskrivelsen står det for eksempel at emneansvarlig skal utarbeide en kortfattet oppsummering av studentenes viktigste tilbakemeldinger, eventuelle justeringer som er gjort, og mulighetene for videreutvikling av emnet hver gang en emneevaluering gjennomføres. Oppsummeringen skal deles med emneier og studentene som har deltatt. For periodisk evaluering av studietilbud er det evalueringspanelet som har ansvar for å utarbeide en rapport med vurdering av kvaliteten på og mulighetene for videreutvikling av studietilbudet. Rapporten skal sendes til programeier og gjøres tilgjengelig på UiOs nettsider.

Mesteparten av analysearbeidet foregår på fakultets- og instituttnivå, men det er også en betydelig aktivitet i avdeling for studieadministrasjon, i LINK og i seksjon for virksomhets- og økonomistyring. Dokumentasjonen på institusjons- og studietilbudsnivå viser at ansvarlige personer på ulike nivåer ved institusjonen vurderer og analyserer innsamlet informasjon og sammenfatter og frembringer kunnskap om kvalitetstilstanden i tråd med den overordnede systembeskrivelsen. Det er tydelig for komiteen at UiO legger stor vekt på at kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene.

Systembeskrivelsen angir også minimumskrav for hvordan resultatene fra kvalitetsarbeidet skal følges opp. UiO skriver i sin redegjørelse at utgangspunktet er at saker som krever oppfølging, skal tas tak i på lavest mulig nivå. Sakene rapporteres ikke videre, med mindre det er behov for støtte fra overordnet nivå for å løse dem. I praksis betyr det at informasjonen som UiO samler på emne-, program-, institutt- og fakultetsnivå, blir analysert lokalt, slik at kunnskapen bidrar til kvalitetsutvikling raskest mulig. Resultatene fra undersøkelser og analyser skal følges opp lokalt, men også deles med andre enheter og fagmiljøer og inngår i den jevnlig videreutviklingen av utdanningsporteføljen.

UiO skriver i sin redegjørelse at oppfølgingen av resultatene fra kvalitetsarbeidet på institusjonsnivå foregår i universitetsledelsen, i sentrale kollegiale organer som utdanningskomiteen og forskningskomiteen, i administrative nettverk og i støtteenhetene. Komiteen fikk imidlertid inntrykk av at resultatene først og fremst blir fulgt opp i lederlinjen, mens de kollegiale organene tar for seg felles tema og saker som krever diskusjon på tvers av institusjonen. Resultatene som universitetsstyret behandler, synes først og fremst å gjelde faktorer som inntakskvalitet, studieproduksjon, frafall og arbeidslivsrelevans.

Oppfølgingsarbeidet på institusjonsnivå blir koordinert av viserektor for utdanning og prorektor. Det går frem av dokumentasjonen at viserektor for utdanning fulgte opp kvalitetsarbeidet på fakultetene våren 2022, og at oppfølgingen skal skje gjennom årlige bilaterale samtaler. I intervjuene med rektoratet under institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at denne typen samtaler først og fremst er med dekanatet, som utviklingssamtaler med fakultetet. De bilaterale samtalene fungerer blant annet som arena for å stille spørsmål og diskutere resultater og kvalitet i utdanningene. Komiteen oppfatter at de bilaterale samtalene er strategisk viktige i forbindelse med utvikling av utdanningskvalitet ved UiO.

Universitetsdirektøren sender ut årlige bestillinger til fakultetene og museene om informasjon til både UiOs årsrapport og overordnet virksomhetsrapport angående gjennomføring på bachelor-, master og forskerutdanninger, varsler/klager på læringsmiljøet m.m. I samme bestilling ligger det lenker til maler for hvordan fakultetene skal rapportere, og hva rapportene skal inneholde.

UiO skriver i sin redegjørelse at universitetet arbeider med å få et mer helhetlig grep om arbeidet med undersøkelser og analyser. Stort lokalt ansvar for kvalitetsarbeidet og erfaringer med at aggregerte data ofte har liten verdi i det daglige kvalitetsarbeidet for ansatte på fakultetene, har bidratt til at det foreligger få analyser der man systematisk gjør vurderinger av institusjonell kvalitetsutvikling over tid.

Dokumentasjonen viser likevel til konkrete eksempler på saker der det gjennom kvalitetsarbeidet er påvist felles utfordringer som har blitt tatt tak i på institusjonsnivå. Noen eksempler er oppfølging av tallmaterialet om gjennomføring og frafall, opprettelsen av en arbeidsgruppe for forenkling og fleksibilitet i UiOs utdanninger, innføring av et nytt støttesystem for emneevaluering og arbeidet med karrierestøtte for forskere i tidlig karrierfase.

Hvordan kunnskap fra kvalitetsarbeidet følges opp på fakultets- og instituttnivå, kommer til uttrykk i dokumentasjonen fra de utvalgte studietilbudene. Dokumentasjonen viser blant annet hvordan utdanningsledere legger til rette for kollegial involvering i oppfølgingsarbeidet, og hvordan studentene er involvert i dette arbeidet. Komiteen ønsker å fremheve et eksempel fra *bachelor i offentlig administrasjon og ledelse* (OADM) ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, der resultater om arbeidslivsrelevans fra Studiebarometeret ble fulgt opp med forbedringstiltak på både program- og fakultetsnivå i 2020 og i 2021. I 2019 viste resultatene fra Studiebarometeret at studentene ikke var fornøyd med arbeidslivsrelevansen i OADM-programmet. På programnivå ble arbeidslivsrelevans dermed jevnlig diskutert i programråd og i møter med studentrepresentanter. Det ble også lagt vekt på bruk av *case* i undervisningen i noen emner, etter at misnøyen med arbeidslivsrelevansen ble tatt opp i den jevnlige dialogen mellom programkoordinatoren og de aktuelle emneansvarlige. I vårsemesteret 2022 bestemte programrådet å ta inn nye valgfag som vektlegger *computational social science*, og som gir studentene ferdigheter som har høy etterspørsel blant arbeidsgivere. På instituttnivå fikk OADM-programmet støtte av en ny administrativ ansatt ved Institutt for

statsvitenskap som har som hovedoppgave å sikre arbeidslivsrelevansen i instituttets studietilbud. På grunnlag av dokumenterte eksempler har komiteen tiltro til at UiO retter opp sviktende kvalitet innen rimelig tid.

På ph.d.-nivå er oppfølgingen mindre formalisert, noe UiO selv påpeker i sin redegjørelse. I redegjørelsen står det at prorektor følger opp ph.d.-programmene gjennom dialog om konkrete tema og *ad hoc*-saker med fakultetene, enten bilateralt med hvert fakultet eller med alle fakultetene i forskningskomiteen. På bakgrunn av samtalene med rektoratet under institusjonsbesøket er komiteen usikker på om dette faktisk blir gjort på initiativ fra prorektor. Komiteen har snarere inntrykk av at tema om utdanningskvalitet i ph.d.-programmet først og fremst tas opp i forskningsutvalget.

Komiteen mener at et system der saker skal løses på lavest mulig nivå, kombinert med begrenset rapportering, kan føre til at utdanningsledere lenger opp i linjen ikke blir opplyst om saker og tiltak knyttet til kvalitet i utdanningene innen sitt ansvarsområde, med mindre de er av større ressursmessig betydning. Det er heller ikke helt klart for komiteen hvordan UiO sikrer at tiltak blir fulgt opp. Komiteen vil derfor oppfordre UiO til å videreutvikle kvalitetssystemet slik at det i større grad sikrer informasjonsflyt mellom institusjons- og fakultetsnivå så vel som i utdanningslinjen, for eksempel hvis det oppstår alvorlige brist i utdanningskvaliteten som ikke blir rettet opp innen rimelig tid, og som ikke har større ressursmessig betydning. Samlet sett vurderer komiteen likevel at UiO bruker kunnskap fra kvalitetsarbeidet til å både sikre og utvikle utdanningene, og dermed at minimumskravene er oppfylt.

Konklusjon

Kravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (5) er oppfylt.

Vurdering og utvikling av institusjonens studieportefølje

§ 4-1 (6) Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.

Vurdering

Arbeidet med studieporteføljen ved UiO skjer i et samspill mellom ulike ordninger som involverer universitetets utdanningsledelse på forskjellige nivåer og administrasjonen. Ordningene inkluderer et årshjul for arbeid med studieporteføljen og opptakssrammer, rutiner for virksomhetsstyring, og i tillegg et spesifikt porteføljeprojekt. Komiteen mener derfor at UiO i tilstrekkelig grad dokumenterer at den oppdaterte informasjonen universitetet har om utdanningskvaliteten, inngår i kunnskapsgrunnlaget når institusjonen gjør vurdering og strategisk utvikling av sin samlede studieportefølje. Til grunn for komiteens vurdering ligger en tolkning av begrepet «resultater» i ordlyden som tar høyde for UiOs kontekst. Som i UiOs kvalitetsarbeid ellers, er det fakultetenes jevnlige arbeid med utdanningskvalitet gjennom sine lokale årsplaner, handlingsplaner, kollegiale organer og utdanningslederoppgaver som må legges til grunn.

UiO følger et felles årshjul for behandling av saker om etablering og nedlegging av studietilbud og for fastsettelse av opptakssrammer. Fakultetene har to hovedfrister i året. Innen 15. april hvert år skal fakultetene levere sine forslag til etableringer og nedlegginger av studietilbud, og på bakgrunn av disse forslagene behandler universitetsstyret den samlede studieporteføljen i juni. Universitetet fastsetter også opptakssrammer på bachelor- og masternivå, som angir hvor mange studenter som skal tas opp på hvert studietilbud. Fakultetene har frist 1. oktober hvert år for å levere forslag til konkret opptaksramme for hvert studietilbud som skal lyses ut. I forbindelse med fastsettelsen av opptaksrammen gjøres det rutinemessige gjennomganger av finansiering, av forventet frafall og av gjeldende størrelse og kompetanse på fagmiljøene. Opptaksrammene bidrar til å dimensjonere studietilbudene.

Helt konkret har komiteen sett eksempler på forslag til opprettelse av *master i folkehelsevitenskap og epidemiologi* og en sak som angikk både opprettelse, nedleggelse og navneendring av studietilbud innenfor informatikk. Begge disse eksemplene har vist grundige faglige resonnementer som gjennomgår temaer som samfunnsrelevans, opptaksgrunnlag, strategisk forankring og ressursbruk. I styresaken som universitetsstyret behandlet i juni 2022, har komiteen sett forslag til både etableringer og nedleggelser av studietilbud. Komiteen legger til grunn at saksframlegget bygger på lokalt kvalitetsarbeid, der enhetene har fulgt sine rutiner og mandatbeskrivelser og på denne måten etablert det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for videreutvikling av sin portefølje.

I tillegg til de nevnte rutinene bidrar UiOs arbeid med virksomhetsstyring til å sjekke hvorvidt UiO når sine mål i strategier og årsplaner, og en del av dette arbeidet innebærer å se til at det skjer tilstrekkelig grad av rapportering mellom institusjonsnivået og fakultetene, og mellom fakultetene og instituttene. I de tre virksomhetsrapportene som legges frem

årlig, brukes ulike resultater som kan knyttes til kvalitetsarbeidet, eksempelvis nøkkeltall om UiOs ph.d.-kandidater og UiOs forskning, gjennomgang av UiOs arbeid med implementeringen av årsplanen og nøkkeltall for økonomi. Komiteens vurdering er at virksomhetsstyringsrapportene ser ut til å være et vesentlig bidrag i UiOs arbeid med studieporteføljen, fordi rapportene bidrar med innsikt på de strategiske og økonomiske områdene som setter rammebetingelsene for porteføljeutviklingen.

I 2020 satte daværende prorektor ned en arbeidsgruppe som hadde i oppgave å se nærmere på rammer og vilkår for kvalitetsutvikling og fagfornyelse. Sentrale spørsmål var sammenheng mellom kvalitetssystem og porteføljeutvikling og balanse mellom studenters og fagmiljøers ønsker om fleksibilitet opp mot kontinuiteten i porteføljeutvikling og tilsynsaspektet i kvalitetssystemet. Arbeidsgruppens drøftinger tok utgangspunkt i UiOs økende behov for samordning og forvaltning av studieporteføljen. De viktigste årsakene til det økende behovet for samordning og forvaltning av porteføljen var utfordringer med høyt frafall på bachelorutdanningene, et behov for mer strukturert etter- og videreutdanningstilbud og UiOs mange tverrfaglige studietilbud. Arbeidsgruppens rapport var grunnlagsdokument i porteføljesaken til styret i 2022. Styret konkluderte med at UiO skulle innføre følgende tiltak: 1) forbedre kommunikasjonen til studenter og søkere om valgfrihet og mulighet for ulike studieløp, 2) innføre emnebruk på tvers av studienivå og 3) endre forskriften for å tillate mikroemner.

Samlet sett vurderer komiteen det slik at UiO har tilstrekkelig med mekanismer for å sikre en stor og kompleks utdanningsportefølje. Komiteen vil gi ros for arbeidet knyttet til videreutvikling av porteføljeforvaltningen, der situasjonsbeskrivelsen av utfordringer i seg selv er et godt eksempel på hvordan resultater fra kvalitetsarbeidet danner grunnlag for den strategiske utviklingen av universitets portefølje. Når det gjelder rapportene fra virksomhetsstyringen, kjenner ikke komiteen til hvordan disse spilles tilbake som informasjon til fakultetene og enhetene, men her vil komiteen anta at det ligger en mulighet for at rapportene kan brukes i det lokale kvalitetsarbeidet.

Konklusjon

Kravet i studietilsynsforskriften § 4-1 (6) er oppfylt.

4 Komiteens samlede konklusjon

Konklusjon

Det systematiske kvalitetsarbeidet ved Universitetet i Oslo er tilfredsstillende: Alle krav i universitets- og høyskoleloven §§ 1-6 og 4-3 (5), studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriften § 4-1 er oppfylt. De sakkyndige har tillit til at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid sikrer og videreutvikler utdanningskvaliteten.

Komiteens kommentarer til konklusjonen

Komiteen konkluderer med at UiO har et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring. Kvalitetsarbeidet er strategisk forankret og dekker alle vesentlige områder av betydning på studentenes læringsutbytte. Kvalitetsarbeidet ved UiO er tilstrekkelig forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer og fremmer en kvalitetskultur blant ansatte og studenter. Resultater fra kvalitetsarbeidet brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og som en del av kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av den samlede studieporteføljen.

Selv om UiO tilfredsstiller alle formelle krav, mener de sakkyndige at kvalitetsarbeidet har potensial for videre utvikling.

Komiteen gir råd til videreutvikling og forbedring av kvalitetsarbeidet ved UiO i kapittel 5, men alle disse rådene går ut over minimumskravene som stilles til det systematiske kvalitetsarbeidet i loven og forskriftene.

5 Vedlegg til komiteens innstilling

Råd til videreutvikling av institusjonens systematiske kvalitetsarbeid

I tillegg til å vurdere om kvalitetsarbeidet oppfyller kravene i universitets- og høyskoleloven §§ 1-6 og 4-3 (5), studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriftens kapittel 4, ligger det i komiteens mandat å gi råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet ved institusjonen.

Den sakkyndige komiteen vil gi følgende råd til Universitetet i Oslo:

- **Studentmedvirkning:** Komiteen oppfordrer UiO til å videreutvikle studentenes rolle som aktive parter i kvalitetssystemet, i tråd med den påbegynte satsningen på økt studentinvolvering. For eksempel så kan kunnskap om hvordan studentmedvirkning kan styrkes, inngå som et tema i UiOs lederutviklingsprogram for utdanningsledere.
- **Universitetsbiblioteket:** I intervjuene under institusjonsbesøket pekte både representanten fra Universitetsbiblioteket og universitetsledelsen på bibliotekets rolle i studentenes læring, og komiteen anbefaler UiO å tydeliggjøre universitetsbibliotekets rolle i kvalitetssystemet.
- **Rapportering og kunnskapsgrunnlag:** Komiteen vil oppfordre UiO til å evaluere hvorvidt reduksjonen av rapportering i systemet gir ønsket effekt, og til særlig å følge med på om universitetet til enhver tid har et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å både sikre og videreutvikle utdanningskvaliteten. Når det gjelder å legge til rette for kunnskapsdeling om kvalitetsarbeidet og kvaliteten i studietilbudene, mener komiteen at UiO i større grad kan benytte det kunnskapsgrunnlaget institusjonen innhenter gjennom emneevalueringene.
- **Informasjonsflyt:** De sakkyndige anbefaler at UiO tydeliggjør hvordan tiltak blir fulgt opp. Komiteen vil også oppfordre UiO til å tenke gjennom hvordan kvalitetssystemet kan sikre bedre informasjonsflyt mellom de ulike nivåene, slik at utdanningsledere kjenner til aktuelle saker og tiltak knyttet til utdanningene innen sitt fagområde.
- **Internrevisjonen:** Komiteen råder universitetsledelsen til å benytte enhet for internrevisjon til systematisk å kontrollere hvordan kvalitetssystemet og reell studentmedvirkning fungerer i praksis i hele organisasjonen.
- **Si fra-systemet:** UiO bør sikre større systematikk i hvordan studentene får svar på innmeldte saker, og hvilken informasjon studentene får om oppfølging og tiltak.
- **Ph.d.-studentene:** Komiteen vil anbefale UiO å kartlegge om praktiseringen av rutinene for evalueringer følges på alle ph.d.-studiene.
- **Systematisk kontroll av alle studietilbud:** Ut fra dokumentasjonen og fakultetenes nettsider er det uklart for komiteen i hvilken grad enkeltemner som ikke inngår i programstudier (for eksempel Examen Philosophicum), og etter- og videreutdanninger inngår i fakultetenes evalueringssyklus. Komiteen anbefaler at alle fakultetene innlemmer enkeltemner og etter- og videreutdanninger i disse oversiktene. I tillegg anbefaler komiteen UiO å tydeliggjøre på hvilken måte

universitetet har oversikt over at alle studietilbud oppfyller kravene til fagmiljø, og å styrke implementeringen av rutinene for gjennomgang av krav til studietilbud og fagmiljø i egne evalueringer til de periodiske evalueringene

- **Fakultetsstyrene:** Komiteen mener at enkelte av fakultetsstyrene på en mer systematisk måte kan være drivere for kvalitetsutvikling, og anbefaler UiO å se på hvordan kompetansen og diskusjonene i fakultetsstyrene kan utnyttes enda bedre.
- **Programleder og programråd:** UiO bør vurdere om institusjonen i større grad kan legge til rette for kompetansebygging og kunnskapsoverføring mellom nye og gamle medlemmer av programrådene. Dette gjelder særlig for nye programledere og studenter i programrådene. Komiteen har inntrykk av at kunnskapen om de nasjonale kravene som stilles til studietilbud, kunne vært bedre kjent hos de studieprogramlederne som ble intervjuet under institusjonsbesøket. UiO bør sikre bedre kunnskap om kravene blant alle programlederne.

Komiteens utviklingsdialog med representanter fra UiO

Balansen mellom kontroll og autonomi

Hvordan bidrar UiOs vektlegging av utvikling i strategien for utdanning til at man får en god balanse mellom kontroll og (enhetenes) autonomi?

Komiteen ser at UiOs vekt på kunnskapsbasert utvikling og arbeidet med å knytte kvalitetsarbeidet tettere til universitetets strategi har blitt tatt godt imot i organisasjonen, noe som vitner om at UiO er på riktig vei. I UiOs ledelse finnes det kompetanse på høyt internasjonalt nivå når det gjelder pedagogisk utvikling og sikring av utdanningskvalitet. De refleksjonene ledelsen har rundt mer systematisk bruk av kunstig intelligens som metode for å utnytte tilgjengelig informasjon, er spennende og fremtidsrettet og kan bidra til en interessant utvikling.

En grunnleggende forutsetning i UiOs kvalitetssystem er at fakultetenes autonomi er viktig, og at kvalitetsarbeidet skal være basert på tillit. Grunntanken er at det finnes lokale behov på tvers av, men også internt på, de ulike fakultetene. Kvalitetssystemet må derfor være utformet slik at fakultetene får den nødvendige autonomien for å drive kvalitetsarbeidet mest mulig hensiktsmessig. Under institusjonsbesøket registrerte komiteen imidlertid at mange problemstillinger og synspunkter knyttet til kvalitetssystemet og kvalitetsarbeidet var relativt like på tvers av fakultetene. Slik komiteen ser det, tyder det på at likhetene mellom ulike fagområder og fakulteter kanskje er større enn det man først kan få inntrykk av, når det gjelder spørsmål som angår utdanningskvalitet. Komiteen mener derfor det ville være en god strategi å legge større vekt på likheter i utdanningene, både for å kunne identifisere de delene av kvalitetssystemet som faktisk kan styres sterkere sentralt, og for å identifisere de områdene der utfordringene er såpass like at kvalitetsutviklingen kan koordineres på tvers av fakultetsgrensene.

Ved å ta utgangspunkt i kvalitetssystemets kjerne, det som beskrives som «minimumsnivået» i kvalitetssystemet, for eksempel kvalitet i emne- og programevalueringer, vil en slik tilpasning kunne skje uten at det berører det positive elementet som ligger i UiOs nåværende strategi for lokal autonomi og kunnskapsbasert utvikling. Internrevisjonen kunne for eksempel få en tydeligere rådgivende rolle i kvalitetsarbeidet ved å bidra til å identifisere slike grunnelementer i kvalitetssystemet.

Forskende tilnærming til utdanningskvalitet

Hvordan gir utdanningsledelsen rom og tid for de ansatte til å ha en forskende tilnærming til utdanningskvalitet, slik at underviserne får vist/dokumentert utvikling over tid?

Komiteen ser at det mangler en systematikk i hvordan UiOs strategi for en forskende tilnærming til utdanningskvalitet skal gjennomsyre hele virksomheten. Under intervjuene kom det frem at vitenskapelig ansatte er frustrerte over økende krav og stor arbeidsbelastning, noe som er en generell problemstilling i akademien. De problemene som oppstår fra dag til dag, må løses, og da kan det være mindre rom for å tenke langsiktig. Ikke minst har koronapandemien påvirket virksomheten og økt belastningen på den enkelte underviser. Et relativt enkelt virkemiddel som UiO i større grad kunne ha utviklet, er de årlige medarbeidersamtalene. I malen for disse samtalene kunne UiO legge inn en plan for hvordan den enkelte medarbeider skal kunne delta i kunnskapsutviklingen. Dette er tiltak som på relativt enkelt vis kan implementeres og systematisk revideres ved behov.

Som mange andre institusjoner har UiO utfordringer med lav svarprosent på de skriftlige evalueringene. Dersom evalueringene ikke fungerer etter hensikten, bør UiO i større grad benytte seg av forskning på ulike evalueringsformer i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten på sine evalueringer. UiO bør også i større grad bruke referansegrupper med dedikerte studenter på tvers av emner. Videre bør institusjonen stille noen minstekrav til emneevalueringene og tilby de emneansvarlige mer veiledning på denne typen evalueringer.

Komiteen har ikke sett at UiO har systematisk oppfølging av veiledernes kompetanse i forskerutdanningen. Obligatorisk og jevnlig veilederutdanning, på lik linje med opplæring i universitets- og høyskolepedagogikk for underviserne, bør være en del av kvalitetssystemet. Slike elementer i et kvalitetssystem er relativt enkle å følge opp. Det vil også gi ph.d.-kandidatene en trygghet av at veilederne har den kompetansen som kreves for å gjennomføre sine oppgaver.

Komiteen vil på det sterkeste anbefale UiO å sørge for bedre systematikk i oppfølgingen av ph.d.-studentene. Selv om midtveisevalueringen ser ut til å være en kvalitetssikringsmekanisme som fungerer, er det viktig at ph.d.-studentene også får støtte i form av for eksempel årlige medarbeidersamtaler der fremdriften i kandidatens prosjekter er tema. Medarbeidersamtalene kan med fordel også inneholde andre elementer, som

karriereplanlegging. En mulig modell for oppfølgingen kan være Individual Study Plan (ISP), som er i bruk ved svenske universiteter.

Studenter som ressurs

Hvordan kan en mer aktiv bruk av studentene være en ressurs i kvalitetsarbeidet?

UiO har tatt mange og interessante initiativer for å få opp studentmedvirkningen i utdanningene sine, blant annet gjennom studentdeltakelse i LINK og CELL samt lærerassistentsystemet. Som ved andre universiteter og høyskoler er det imidlertid også for UiO en utfordring å få studentene til å engasjere seg i kvalitetsarbeidet. Denne problematikken har kanskje blitt forsterket under koronapandemien, ettersom mange studenter nå har blitt vant til digital undervisning og til ikke å oppholde seg på studiestedet. Komiteen mener at initiativene og prosjektene for studentmedvirkning som pågår ved UiO, er gode. UiO arbeider også for i større grad å bruke den kunnskapen og de ferdighetene som utvikles i disse prosjektene.

Komiteen merker seg at UiO har iverksatt mange interessante aktiviteter for å øke studentmedvirkningen i de utdanningene som ikke er direkte knyttet til SFU-ene. Studentenes tillit til kvalitetssystemet ser imidlertid ut til å være lav, og komiteen har inntrykk av at studentene er spesielt misfornøyde med emneevalueringene. Komiteen foreslår at UiO bevilger flere midler, også utover ekstern finansiering, til å utvikle prosesser som skaper større studentengasjement og «eierskap» til utviklingsprosjekter knyttet til kvalitetsarbeidet, for eksempel ved å utvikle nye evalueringsformer. Videre mener komiteen at en systematisk oppfølging av temaet «studenter som ressurs» i emne- og programevalueringene ytterligere kan styrke UiOs posisjon på dette utviklingsområdet.

Komiteen mener også at UiO med fordel kan styrke de ansattes kompetanse innen systematisk studentmedvirkning, ved i større grad å vektlegge temaet «studenter som ressurs» i universitetets lederutviklingsprogram. På den måten vil studentene kunne få en sterkere stemme i kvalitetsarbeidet.

Ressurssentrenes rolle

Hvordan plasseres ansvar for ulike målsettinger og tema i det innovative utviklingsarbeidet i organisasjonen? Har UiO eksempler på hvordan synergiene av disse lokale, nasjonale og internasjonale samarbeidene bidrar inn i UiOs utviklings- og kvalitetsarbeid?

I det nye kvalitetssystemet har UiO etablert en organisasjon der ny kunnskap som blant annet blir utviklet i SFU-ene og gjennom internasjonalt samarbeid, tas aktivt i bruk. At UiO legger vekt på en «linje» med ansvar for utdanningskvaliteten gjennom utdanningsledere på alle nivåer, er en styrke i kvalitetssystemet. Ved at disse lederne i tillegg møtes i kollegiale organer der LINK også er deltaker, har UiO etablert en organisatorisk base for et nyskapende utviklingsarbeid som kan deles internt i UiO så vel som nasjonalt og internasjonalt. Komiteen mener at denne måten å arbeide på har et stort potensial, og at

UiO med fordel kan gjøre LINK og kompetansesentrene innen utdanning mer kjent internt på universitetet, blant annet gjennom fakultetenes pedagogiske ledere. Komiteen mener at LINK og SFU-ene i enda større grad bør formidle de *metodene* de utvikler for læring, ikke minst metodene for økt studentmedvirkning.

6 Uttalelse til innstillingen

UiO har valgt å ikke skrive offentlig uttalelse til komiteens innstilling.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://nokut.no)

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://nokut.no)